

Vught, 4 december 2019

Geachte leden van de Commissievergadering Bestuur & Samenleving te Vught, 3 december 2019,
Hier onder vindt u de tekst in blauw, illustraties en bronnen in zwart (en blz. 7 t/m 9) waar ik mijn inspreken op baseerde.

Bij het scrollen naar beneden laten de tussenkopjes de tekst overzichtelijk te lezen.

In een tweede meegestuurd document vindt u een tijdschriftartikel over de Speeldoos van Droog, T. C., & Ouwendijk, M. (1977). Muziekschool te Vught De Speeldoos. *Baksteen*, 19(3), 22 tm 29.

Nogmaals dank voor uw aandacht en met vriendelijke groet,

Saskia Mickers

De Speeldoos. Waardeer de parel, repareer de parel.

In een recent krantenartikel is te lezen dat de Speeldoos “verouderd” zou zijn (van Houtum, 2019).

Uit het artikel en uit de concept Cultuurnota is te begrijpen dat er **wens is voor KWALITEIT**.

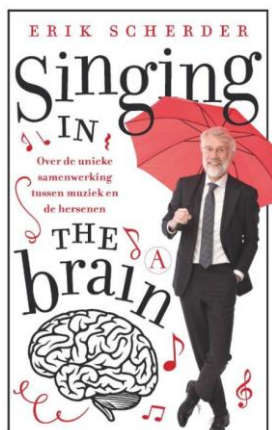
Als dochter van de architect van de Speeldoos en burger van Vught, voel ik mij geroepen, **om u meer kennis te geven over de parel die Vught nu al in handen heeft.**

Geheel volgens **hedendaagse tijd en hedendaags denken** zoals **CIRCULAIRE ECONOMIE en DUURZAAMHEID**, pleit ik voor waar Sire eveneens in de campagne op hamert: **Waardeer het. Repareer het.**

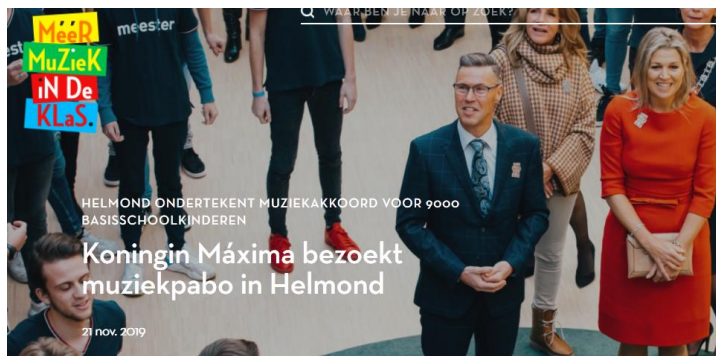
bron foto: <https://sire.nl/campagnes/waardeer-het-repareer-het/>

Hedendaagse studies tonen aan dat **náást bewegen** (Scherder, Laat je hersenen niet zitten, 2017), **zoals bijvoorbeeld voetballen bij de Zwaluw, óók MUZIEK hoogst belangrijk** is. Hoogleraar neuropsychologie Erik Scherder geeft er regelmatig (THEATER-)colleges over en heeft er het boek over geschreven:

Boekomslag: zie bibliografische vermelding. Foto omslag: Erik Verheggen, 2017

Ook mensen in het sociale domein, de zorgsector en in TV-programma's zoals "Dokters van Morgen"-over muziektherapie-, **pleiten voor méér muziek**. En Máxima, wiens echtgenoot vorige week nog in Vught op bezoek was, **pleit als erevoorzitter voor méér muziekonderwijs**.

bron foto: <https://www.meermuziekindeklas.nl/nl/nieuws/koningin-maxima-bezoekt-muziekpabo-in-helmond/5136/>

De Speeldoos is oorspronkelijk voor muziekonderwijs ontstaan.

"Verouderd" / "gedateerd" !??"

Zegt men over de St.Jan dat deze verouderd is of gedateerd? Of van de Sagrada Familia? Of van het Leeuwenstein Raadhuis?

Alle zijn toch véél ouder dan de 40 jaar jonge Speeldoos. Ze zijn ook aan onderhoud onderhevig.

(Links op de foto, de later aangebrachte lift.)

bronnen foto's: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:s-Hertogenbosch_Rijksmonument_21880_Toren_kathedraal_St.Jan.JPG
<https://www.ceetiz.com/barcelona/sagrada-familia-tickets-skip-the-line>
http://www.breda-en-alles-daaromheen.nl/rondleidingen-in-oude-raadhuis_bestanden/image004.jpg

Waarom is dit bouwwerk uit 1933 een monument dat behouden moet worden?

bronnen foto's: <https://i.ytimg.com/vi/K87VITcStAs/hqdefault.jpg>
<https://www.bastionoranje.nl/uploads/wysiwyg/Randweg28072008pkstationmetafficheLoesjeenRandwegkaart.jpg>

Het staat op de weg naar 's-Hertogenbosch en zat vol beklad en beplakt met graffiti en posters. Het werd zelfs compleet verplaatst naar de overkant van de weg. Kosten noch moeite bespaard.

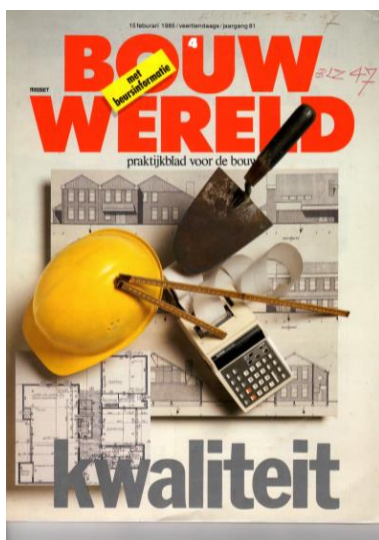
Kennelijk zag men voldoende waarde in genoemde bouwwerken ten behoeve van behoud én onderhoud.

Doorbraak

De Speeldoos en daarmee de lofprijzingen in artikelen en mond-op-mondreclame betekende voor de architect de doorbraak. Ook in het noorden en westen van het land bouwde hij scholen voor muziek en speciaal onderwijs. Je zou denken dat ze bij Haarlem of bij Alkmaar of bij Almere of in Laren ook een architect uit Amsterdam hadden kunnen vragen.

En, niet te vergeten daarbij, het was de tijd dat je als architect géén reclame maakte. De naam stond zelfs niet op het grote bord bij de bouw. Je kreeg pas het vertrouwen voor opdrachten ná geleverd vakwerk.

Over de jaren heen mocht hij in diverse artikelen uitvoerig en gedetailleerd zijn visie geven in vaktijdschriften, op bijvoorbeeld juist het thema **KWALITEIT**. Ik denk, je wordt daarvoor pas gevraagd als je ook daadwerkelijk kwaliteit geleverd hebt.

Vaktijdschrift Bouwwereld, Jaargang 81, nr. 4, blz. 47 tm 51, Debets, C.

Wát omhelst kwaliteit?

Niet in woorden van de architect, want dergelijke artikelen lezen als colleges en zijn goed voor bouw-experts. Nee, ik heb het over kwaliteitsaspecten die u en ik als gebruikers kunnen herkennen en waar met wat meer achtergrondkennis wat meer waardering voor kan ontstaan.

Als ik een topsporter of een professionele muzikant zie, lijkt diens optreden vanaf de buitenkant héél eenvoudig en gemakkelijk. Maar zodra ik zelf sport of muziek speel, realiseer ik mij pas wat er voor kwaliteit nodig is en hoe kostbaar het is, om dat te bereiken.

Prijs

Bij bouwen zien we kwaliteit in de eerste plaats als het beschikbare budget, dat, als we niet oppassen, kan uitmonden in voorbeelden als een miljoenenverslindend project van een korte Bartenbrug, of ruzie met opdrachtgever(s) en architecten van Theater aan de Parade.

Inhoud en duurzaamheid

En specifiek bij de Speeldoos?

1. Ik hoor over rolstoeltoegankelijkheid

- a. De voorzieningen daarvoor zijn al aanwezig sinds de opening.

Artikel BD, 5 februari 1977, “Multifunctioneel gebouw Grandioos gebouw voor Vughtse muziekschool”

“... Alle toegangen zijn voorzien van glooiende op/ en afritten, zodat ook gehandicapten en rolstoelgebruikers geen probleem behoeven te hebben met de bereikbaarheid. Onmiddellijk naast de hoofdingang vindt men de garderobe en daarnaast een lift, eveneens ruim genoeg voor rolstoelen. Op elke verdieping bevindt zich bovendien een speciaal aan rolstoelgebruikers aangepast toilet. ...”

- b. In 1994 is bovendien een tweede lift gereed gekomen, die met 3000 kg lastcapaciteit ook door scootmobielen en rolstoelhouders gebruikt kan worden.

Ik hoorde dat de lift vaak niet zou werken, de deur zwaar om te openen en de tweede lift alleen voor decorstukken zou zijn. De punten klinken mij als geschikt voor de bedrijfsvoering om op te lossen. Want, **als de lift in dit Raadhuis kapot is, breekt u toch ook niet het gehele gebouw er voor af?**

2. Herkennen we kwaliteit in **onverslijtbare en onderhoudsvrije materialen die de tand des tijds doorstaan?**

- a. **De uitgewassen grindvloer, ziet er uit alsof op de dag van opening terwijl er inmiddels duizenden mensen zijn overheen gelopen. Aan duurzaamheid gedacht...**

- b. **De betonnen sluiptrapjes en tussenplateau's zijn een gevolg van het luisteren naar de omwonenden.** Zij vreesden pal vóór hun huizen een enorm gedrocht te krijgen. Daarom is voor de nodige inhoud van het gebouw de begane grond ong. 1 meter verzonken onder straatniveau. Aan de kant van de entree en de woonhuizen is de gevelhoogte daarom laag gehouden, en aan de kant van de Secretaris van Rooijstraat veel hoger. Dat hoogteverschil binnenin plus het beoogde open karakter, om overal in de school zonder ver te hoeven omlopen eenvoudig van het ene niveau naar het andere te kunnen gaan, verklaren een extra rolstoelhelling en trapjes.

Ideaal, om meer samenwerking en verbinding met elkaar te creëren, precies zoals de Cultuurnota voorstelt!

uit artikel BD, 12 maart 1977, “ “De Speeldoos”: stimulans voor het culturele leven Vught”

“... Namens de buurtbewoners, die aanvankelijk met zorg en twijfel, maar geleidelijk aan met steeds meer voldoening het gebouw hebben zien ontstaan, bood de heer Sidler een foto-album aan, waarin de hele wordingsgeschiedenis is vastgelegd...”

uit artikel BD, 21 maart 1977, “Openingsweek bewees: “Speeldoos” in Vught voorziet in behoefte”

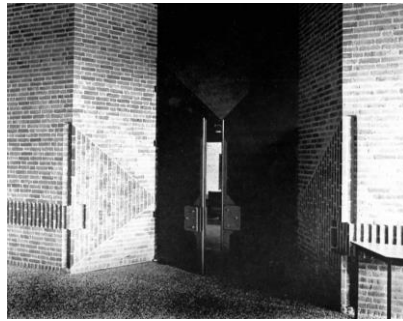
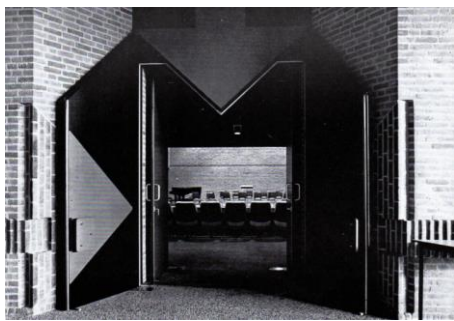
“...De fraaie aula bood uiteraard een prachtige speelruimte voor de beide kindermusicals... ...De grote balletzaal was veranderd in een speelruimte, waar biljart, gesjoeld, gekegeld, getafeltennist enz. enz. kon worden. Een veelheid van spelen, waar

ieder wel wat van zijn gading kon vinden. In verschillende leslokalen was verder gelegenheid tot dramatische expressie, dans en muziek.

Hoe vernuftigt de indelingrond de "grote zalen" gecreëerde wandelgangen was, bleek nu ook duidelijk. In de onderscheiden, in elkaar overlopende, maar toch afgescheiden delen daarvan was volop gelegenheid om te boetseren, timmeren, figuurzagen, weven rustig lezen, poppenkast kijken, informatie nemen, kortom iedereen kon er samen en toch ongestoord bezig zijn op de meest gevarieerde manier. ..."

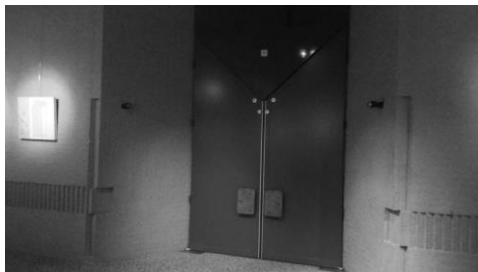
- c. Verder zien we kwaliteit in de gekozen baksteensoorten en kleuren en in de veel moeilijker verticaal gemetselde variaties. Aan de buitenkant trekt bijvoorbeeld in de paarse, harder gebakte soort geen vocht op en de drie gevormde pijlen naar de grote zaal vertellen bij zowel dichte als openstaande deuren: *"Hier moet u zijn, hier is het te doen!"*

Momenteel is het vakmetselwerk minder zichtbaar. Aan de buitenkant vanwege de reclameplakaten die het deels bedekken, waarvoor oorspronkelijk vlaggenstokken gedacht waren. Aan de binnenkant vanwege het wegverven van de pijlen, zodat het beoogde moeilijk herkenbaar is.:

situatie bij opening

(Foto's Robby Pauwels, Den Haag / Schaart fotografie, Rotterdam / Fotobureau; Henk van der Veen en W.S.M. vd. Kemp, Arnhem.)

situatie momenteel

(Foto S.Mickers)

Meer gebruikers pleiten voor behoud

Maar ik hoor u denken..., Ach, de dochter van de architect, logisch dat die opkomt voor behoud!

Die gedachte begrijp ik, maar klopt slechts ten dele:

Want, afgezien van insider's informatie, heb ik gelezen, gehoord en gezien dat ik niet de enige ben die pleit voor behoud.

Ik zag een enorm protest plus een petitie. Ik hoorde, dat daarop zelfs een groot deel van buiten Vught gereageerd zou hebben. Ik zou denken, een mooier compliment kun je niet hebben, als mensen van heinde en verre komen, om jouw voorstellingen hier te zien en te horen!

Een anecdote in dat opzicht. Vooraf aan de professionele voorstelling van Eric van Muiswinkel's Schettino, voor welke hij toen de Polifinario prijs won, zat ik met mijn vader aan tafel met koffie te wachten op het begin van de voorstelling. Tegenover ons zaten mensen waarvan ik een vrouw hardop tegen haar gezelschap hoorde zeggen *"Dit is toch een mooi theatertje"*. "Nou Pa, haakte ik aan, steek dat compliment maar in je zak." En we kwamen in gesprek met elkaar. Ook zij kwamen van verder weg, uit de buurt van Zaltbommel.

En dan denk ik nog verder, dat het voor Vught een eer is, om try-outs van professionele artiesten zoals Freek de Jonge, Youp van 't Hek, Diederik van Vleuten of Eric van Muiswinkel te herbergen, die zelfs prijzen winnen en dus niet alleen lokaal publiek trekken, maar ook publiek van ver dat vóór of na de voorstelling een boost kan geven aan de lokale ondernemers en óók een bezoek aan de Petrus kunnen brengen. Mijn buitenlandse gasten nam ik noodgedwongen mee naar 's-Hertogenbosch, omdat er hier s'avonds niets te doen was.

Samengevat, geschiedenis en toekomst

Zoals de concept Cultuurnota ook aangeeft, is erfgoed een wezenlijk onderdeel van cultuur.

Als deze cultuurtempel afgebroken zou worden gaat de situatie terug de geschiedenis in.

Muziekonderwijs in Vught was voorheen voor zo'n 1000 leerlingen (dus évenzo veel als de leden van de voetbalvereniging Zwaluw, naar ik begrijp) her en der verspreid over Vught op, akoustisch gezien, magere plekken of in huiskamers.

De Speeldoos is speciaal voor muziekonderwijs ontworpen. De multifunctionaliteit ontwikkelde zich als surplus.

1. Vanwege de vereiste akoustiek heeft **geen één ruimte rechthoekige wanden.**
2. Er is zelfs een **kostbare doos-in-doos-constructie** gebouwd, speciaal voor slagwerkers. Daarmee storen zij anderen niet met hun drum- of percussiegeluiden en trillingen.
3. Er is een speciale **grote balletzaal** voor dans gecreëerd.
4. En de grote zaal is **de enige comfortabele, professionele en in bouwen altijd kostbaardere, óplopende zaal van Vught, die akoustisch geschikt is gemaakt door destijds al de beste van het land, Peutz**

Dat buro heeft nog meer wereldberoemde zalen onder hun hoede gehad, zoals Carré en Ziggo Dome in Amsterdam, Opera en Theater in Köln uit 1957, de Staatsopera in Berlijn uit 1742, Kulturpalast in Dresden en de Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf.

U wilt er toch niet aan denken om kwaliteit in te leveren en in toekomst op een hard stoeltje in mogelijk een schel of hol klinkende, vlakke zaal naar een opvoering te moeten kijken? Notabene, áltijd schuivend, want degenen die vóór u zitten versperren het zicht op het podium.

Er zijn veel voorbeelden van ándere prijs-kwaliteitsverhoudingen in vergelijking met de professionaliteit die de Speeldoos momenteel al biedt.

U en ik hebben nu al een kwaliteitsparel ter beschikking. Waardeer het. Repareer het.

Ter afsluiting, trompet spelen

Als laatste, over trompet spelen -want het krantenartikel sluit af met de opmerking dat ***“gewoon trompet spelen minder beloond werd, terwijl dat ook heel waardevol is.”*** (van Houtum, 2019)

Trompetspeler **Dizzy Gillespie** (ja, die wereldberoemde met die wangen) heeft op het podium van de grote zaal gespeeld.

Stelt u zich voor, dat uw kind trompet speelt, in de eerste plaats zijn of haar akoustisch geschikte lesruimte mag behouden, en daarnaast zich op letterlijk hetzelfde podium mag begeven als waar misschien zijn of haar grote held speelde?! Hoe mooi is dat?!

Wij zien kinderen aan de hand van hun voetbalhelden het stadion in lopen, maar dit geldt óók voor muzikhelden. Afgelopen zondag nog was bijvoorbeeld bij muziekprogramma "Podium Witteman" te zien en horen hoe Mike Boddé er lyrisch over werd, dat hij op hetzelfde podium mocht spelen als waar zijn held Ramses Shaffy had gespeeld!

Hoe gaat Vught de muzikhelden van hun kinderen in de toekomst ontvangen?

Mag de jeugdige zich óptrekken aan voorbeelden die in de grote zaal komen spelen? Wie weet of er dan nog meer vakmanschap op andere continenten bekend kan worden, zoals de Nederlandse Maite Hontelé uit Haften, vlakbij Zaltbommel, bekend werd. Zij is op 9 jaar begonnen en met haar ontwikkeling in trompetspelen in Colombia een enorme salsa-beroemdheid geworden. Hoe mooi zou dat zijn, als Vught daarvoor kans blijft bieden.

Kortom, geheel in harmonie met de hedendaagse roep voor muziekonderwijs en overeenkomstig het hedendaags duurzaamheidsdenken en het beschikbare open karakter van het gebouw, passend bij het samenwerkingsprincipe dat de Cultuurnota voorstelt, trompeteer ik daarom: Waardeer de Speeldoos. Repareer de Speeldoos

Informatie en bronnen ter verdieping, inspiratie en achtergrond:

1. Bij dit document meegestuurd in een apart pdf-document, een artikel over de Speeldoos, verschenen in het vaktijdschrift Baksteen, maart 1977.
2. Eén van de krantenartikelen ten tijde van de bouw en opening van de Speeldoos hier onder. (Andere ook in te zien, op verzoek.) Met hantering van "control + muiswiel", kunt u de tekst leesbaar vergroten.

Pag. 4 — zaterdag 5 februari 1977 — BRABANTS DAGBLAD — STAD

MULTIFUNCTIONEEL GEBOUW

Grandioos gebouw voor Vughtse muziekschool

VUGHT — Vrijdag, 11 maart zal het gebouw van de Vughtse Muziekschool officieel worden geopend. Sinds half januari is het gebouw al in gebruik, maar als gewoonlijk vraagt de afwerking nog enige tijd.

Nu hoeft men het fraaie gebouw, dat hier in de dorpskern tot stand is gekomen maar aan te zien om te kunnen concluderen, dat het hier wel gaat om iets meer dan alleen een schoolgebouw. Het ligt dan ook beslist in de bedoeling, dat dit bouwwerk multifunctioneel gebruikt zal gaan worden, wat begrijpelijk is als men weet, dat het naast een achttien leslokalen voor muziekonderwijs o.m. twee fraaie ruimten heeft voor A.M.V. onderwijs, die groot genoeg zijn om ook voor andere doeleinden te worden benut.

325 Zitplaatsen

Verder is er een geheel vrij geconstrueerd vertrek voor slagwerkers, die hier kunnen studeren en oefenen zonder met hun geluid of trillingen anderen te storen, maar ook een zaal met 325 zitplaatsen, voorzien van een ruim podium en daaronder gelegen een evengrote zaal, die geheel geacommodeerd is voor balletonderwijs, maar die daarnaast uiteraard ook uitstekend geschikt is voor andere activiteiten.

Naast deze greep uit de inhoud vindt men in dit gebouw natuurlijk vertrekken voor directie en docenten, royale omloopruimten, die dienst kunnen doen als foyer, maar die op speelse wijze zijn onderbroken, zodat hoekjes ontstaan zijn, die gelegenheid bieden voor een rustig gesprek.

Uiterlijk

Wat het uiterlijk aangaat, is de architect, de heer Th. Mickers uit Den Bosch, er in geslaagd een gebouw te creëren, dat ondanks zijn grootte en omvang uitstekend past in zijn omgeving. De hoofdingang is gelegen aan de Vlietstraat.

Entree

Hoewel duidelijk als zodanig te herkennen kan men niet zeggen, dat de ingang domineert. Het gebouw is overigens ook via verschillende andere ingangen bereikbaar. Er is een entree speciaal voor de benedenzaal en er is een toegang aan de ingang naar het parkeerterrein. Alle toegangen zijn voorzien van gloeiende op- en afritten, zodat ook gehandicapten en rolstoelgebruikers geen enkel probleem behoeven te hebben met de bereikbaarheid.

Onmiddellijk naast de hoofdingang vindt men de garderobe en daarnaast een lift, eveneens ruim genoeg voor rolstoelen. Op elke

verdieping bevindt zich bovendien een speciaal aan rolstoelgebruikers aangepast toilet.

Foyer

Rechts van de hoofdingang komt men in een ruimte, die gedacht is als foyer, maar die dus ook spreken en leeshoekjes bevat. Hier bevindt zich ook het buffet, keuken en verdere accommodatie voor de beheerder. Een vernuftig geconstrueerde ruimte biedt deze de gelegenheid om zowel de entree binnen en buiten de foyer als het buffet in het oog te houden.

De foyer, of beter gezegd de omloop, zet zich voort rond de hele grote zaal. Rondom zijn de diverse kleinere vertrekken en leslokalen gegroepeerd, maar deze zijn zo geconstrueerd, dat door de verspringende muren buiten een heel speels effect is verkregen.

Grote zaal

De grote zaal bevat beneden 225 stoelen, terwijl er op het balkon ook nog ruimte is voor honderd personen. Hoewel in eerste instantie bedoeld voor uitvoeringen en concerten is er toch ook een filmcabine aanwezig, zodat het dus mogelijk is hier ook filmvertoningen te geven. Decors zijn er niet, maar men beschikt wel over een aantal schermen, die op het podium benut kunnen worden om afscheidingen te maken.

Exterieur van de nieuwe Vughtse muziekschool.

Over de akoestiek zijn de deskundigen vol lof, zo verzekerde de heer Quadvliet, de voorzitter van het bestuur ons. Een uitgebreid systeem van verwarming en airconditioning kan zorgen voor de gewenste constante temperatuur. Bij de bouw is voor wat het interieur betreft ook rekening gehouden met materiaal, dat makkelijk is in onderhoud. Zo zijn de vloeren van de foyer van uitgewassen beton, de trappen eveneens van beton. Tal van z.g. sluiptrapjes geven op diverse plaatsen gelegenheid om zonder grote omwegen van de ene verdieping naar de andere te komen. Naast alle reeds genoemde ruimten en lokalen beschikt de muziekschool hier eindelijk ook over mogelijkheden om de huurinstrumenten goed op te bergen en de muziekbibliotheek overzichtelijk te rangschikken.

Verademing

Het moet voor directie en docenten wel een verademing zijn, nadat men jaren lang in Vught over soms

achtien verschillende gebouwen verspreid gezeten heeft, eindelijk een eigen huis te hebben, waar niet alleen het gehele onderwijs kan worden ondergebracht, maar waar ook mogelijkheid bestaat tot persoonlijk onderling contact.

Het ligt in de bedoeling, dat de officiële opening omgeven zal worden met tal van manifestaties door diverse Vughtse verenigingen. Zeker komen er ook een of meer "open dagen" zodat de Vughtse bevolking met dit fraaie nieuwe gebouw kan kennismaken. Daarom zijn de plannen echter nog niet geheel rond.

Parkeren

Wat de bereikbaarheid betreft, is het misschien nog vermeldenswaard, dat achter het gebouw een parkeerterrein komt, dat plaats biedt aan 60 auto's. Overigens zijn er op zeer geringe afstand nog minstens 3 of 4 andere parkeerterreinen, zodat men kan stellen, dat in de omgeving voor een 250 auto's parkeergelegenheid aanwezig is.

Website van de stichting waarvan Koningin Máxima erevoorzitter is:

<https://www.meermuziekindeklas.nl/nl/ambassadeurs/>

=====

Op verzoek van de commissievergadering, de link naar de website van de stichting Petities.nl:

<https://petities.nl/petitions/de-speeldoos-moet-blijven?locale=nl>

The screenshot shows the Petities.nl website interface. At the top, there is a green header with the Petities.nl logo, a user profile 'U, de petitioner', and a search bar. Below the header, there is a blue banner for a petition titled 'De Speeldoos moet blijven' with 2,034 signatures. The banner includes an illustration of hands holding signs that say 'STEUN ONS!', 'HELP ONS!', and 'STARS ON STAGE'. The text on the banner reads: 'Door de aankomende subsidie afbouw balanceert De Speeldoos op het randje van faillissement. Valt na 40 jaar het doek? Bestuur, directie en medewerkers blijven knokken om De Speeldoos voor Vught te behouden. Samen met u, bezoekers, huurders, cursisten, docenten en een ieder die ons een warm hart toe draagt, hopen wij de gemeenteraad nog op andere gedachten te kunnen brengen. Steun ons door deze petitie te ondertekenen.'

=====

Bibliografie

Berge, M. v. (Regisseur). (2019). *Het Uur van de Wolf - Ademtocht - De vele gevechten van Maite Hontelé, 21 november* [Film]. NTR, NPO1.

Droog, T. C., & Ouwendijk, M. (1977). Muziekschool te Vught De Speeldoos. *Baksteen*, 19(3), 22 tm 29.

Koningin Máxima bezoekt muziek pabo in Helmond. (2019, november 21). *Stichting Meer Muziek in de Klas*. Opgehaald van <https://www.meermuziekindeklas.nl/nl/nieuws/koningin-maxima-bezoekt-muziekpabo-in-helmond/5076/>

Muziek als therapie, Dokters van Morgen, 22 oktober (2019). [Film]. AVROTROS, NPO1.

Podium Witteman, 1 december (2019). [Film]. NTR, NPO1.

Scherder, E. (2017). *Laat je hersenen niet zitten*. Amsterdam: Atheneaeum - Polak & van Gennep.

Scherder, E. (2017). *Singing in the brain Over de unieke samenwerking tussen muziek en de hersenen*. Amsterdam: Athenaeum - Polak & Van Gennep.

van Houtum, M. (2019, november 22). Wethouder pleit voor een nieuw cultureel centrum. *Brabants Dagblad*, p. 5.

=====

Het bureau Peutz heeft aan projecten gewerkt als: Theater Carré en Ziggo Dome in Amsterdam, Royal Albert Hall in London, Opera / Theater, Köln, 1957 bron foto's, tenzij anders aangegeven: <https://peutz.nl/projecten/cultuur-en-leisure>

Klinker in Winschoten, 2015 bron foto: <https://www.indeklinter.nl/pQJLIB/zakelijk/zakelijke-verhuur>

Theater Sneek, 2012

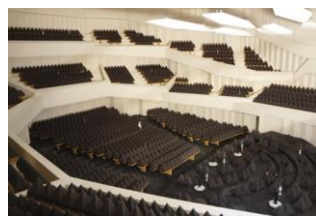
Theater aan de Slinger, Houten, 2008

Tonhalle, Düsseldorf, 1978

Wei Wu Ying Center for the Arts, Taiwan

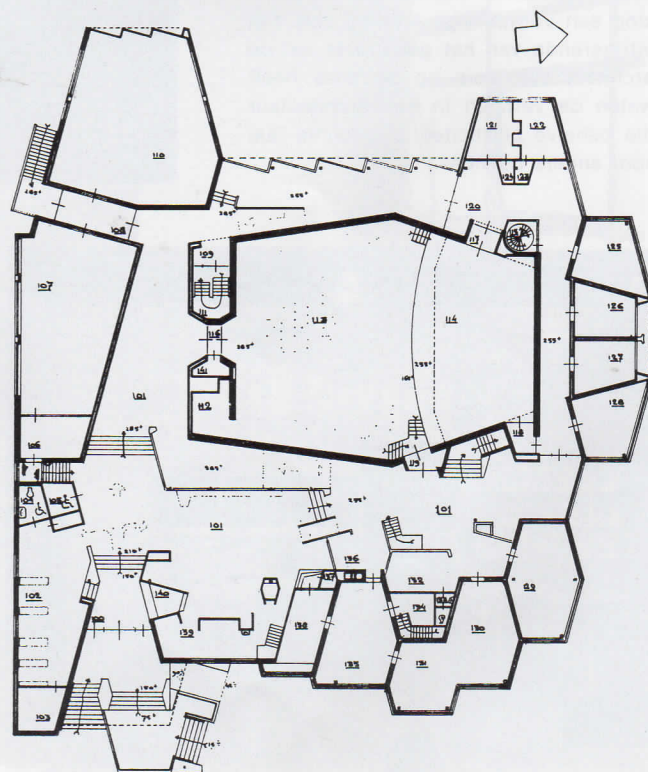
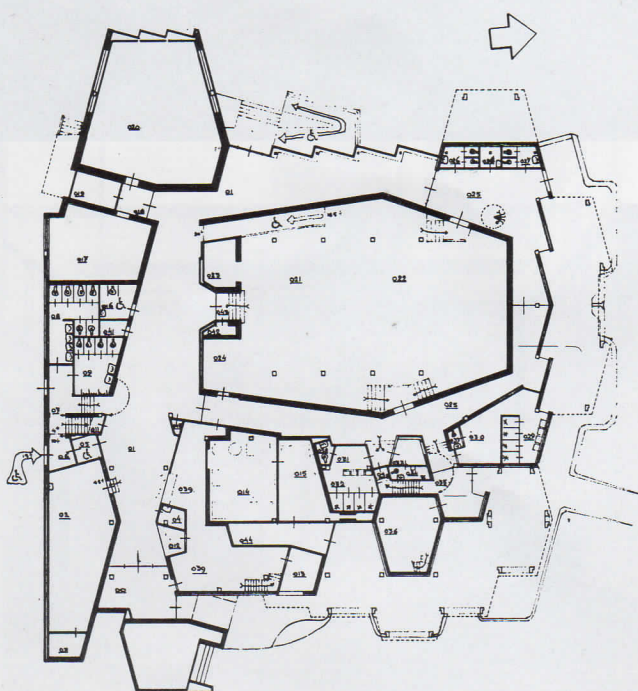

Kulturpalast, Dresden, 1969

Onderbouw

Bovenbouw

Muziekschool te Vught

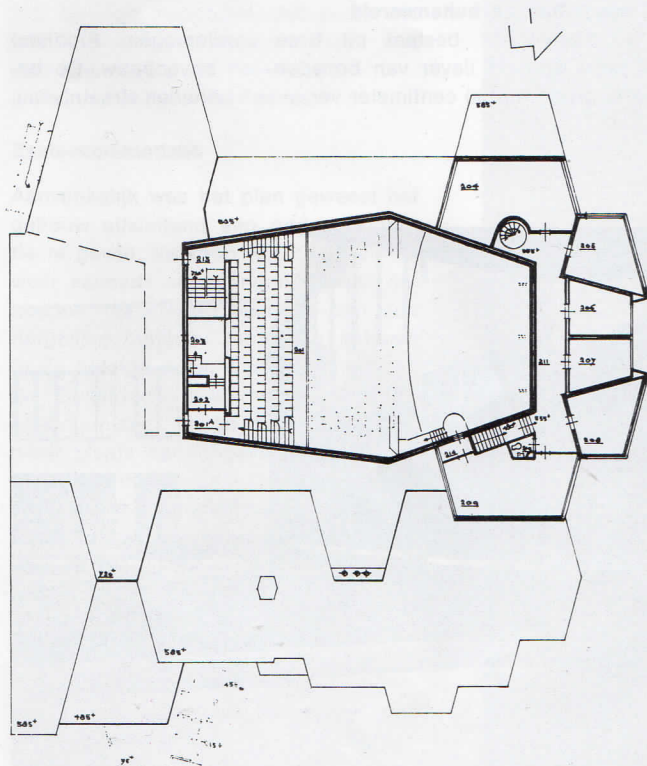
De Speeldoos

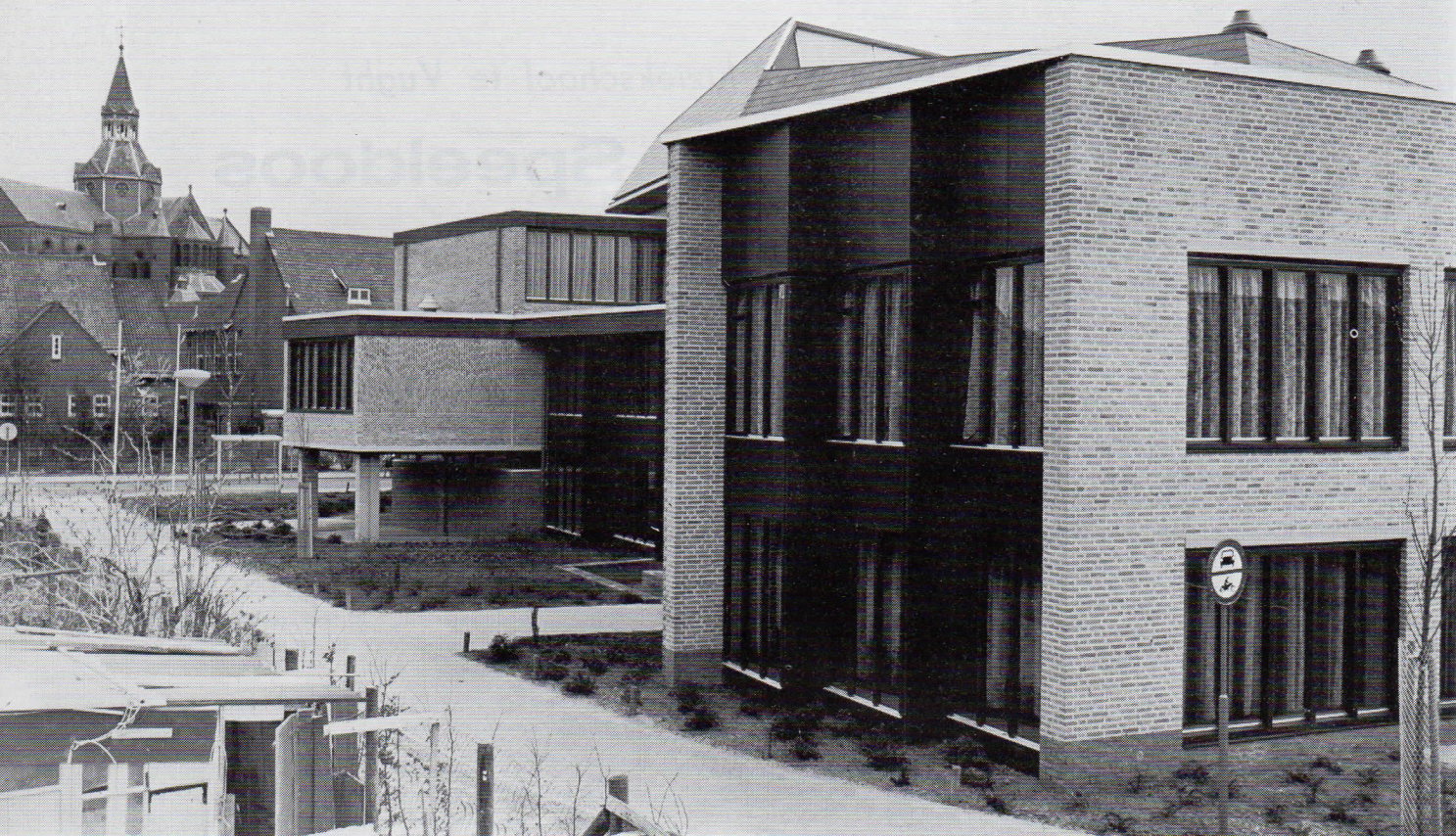
De Bossche architect Th. J. A. Mickers BNA had nog nooit eerder een muziekschool gebouwd of zelfs maar een project onder handen gehad, waarbij in eerste instantie gelet diende te worden op akoestische aspecten, toen hem werd gevraagd een muziekschool te ontwerpen op een terrein in het centrum van Vught. De opdracht werd in maart 1973 gegeven, het ontwerp moest al in juni gereed zijn. Nauwelijks tijd, zou je zeggen, om zich volledig van de akoestiek-problemen in dergelijke gebouwen op de hoogte te stellen. Maar architect Mickers klaarde het karwei. Zijn eerste schetsontwerp werd nagenoeg ongewijzigd goedgekeurd. En wat meer is, het plan bleek een uitstekende basis te zijn, waarop de akoesticus kon voortgaan. Jongstleden maart vond onder uitbundig feestvertoon de opening van de muziekschool plaats, die de officiële naam van "Speeldoos" heeft meegekregen.

Functionele oorzaak

Het gebouw vertoont in zijn uit- en inwendige verschijningsvorm alle kenmerken van speelsheid en luchtigheid. Voor een overgroot deel heeft deze vorm-fantasie een functionele oorzaak. De gevarieerde architectuur, ondermeer gekenmerkt door uitspringingen in de gevelwanden en een non-conformis-

Additionele ruimte onder het dak

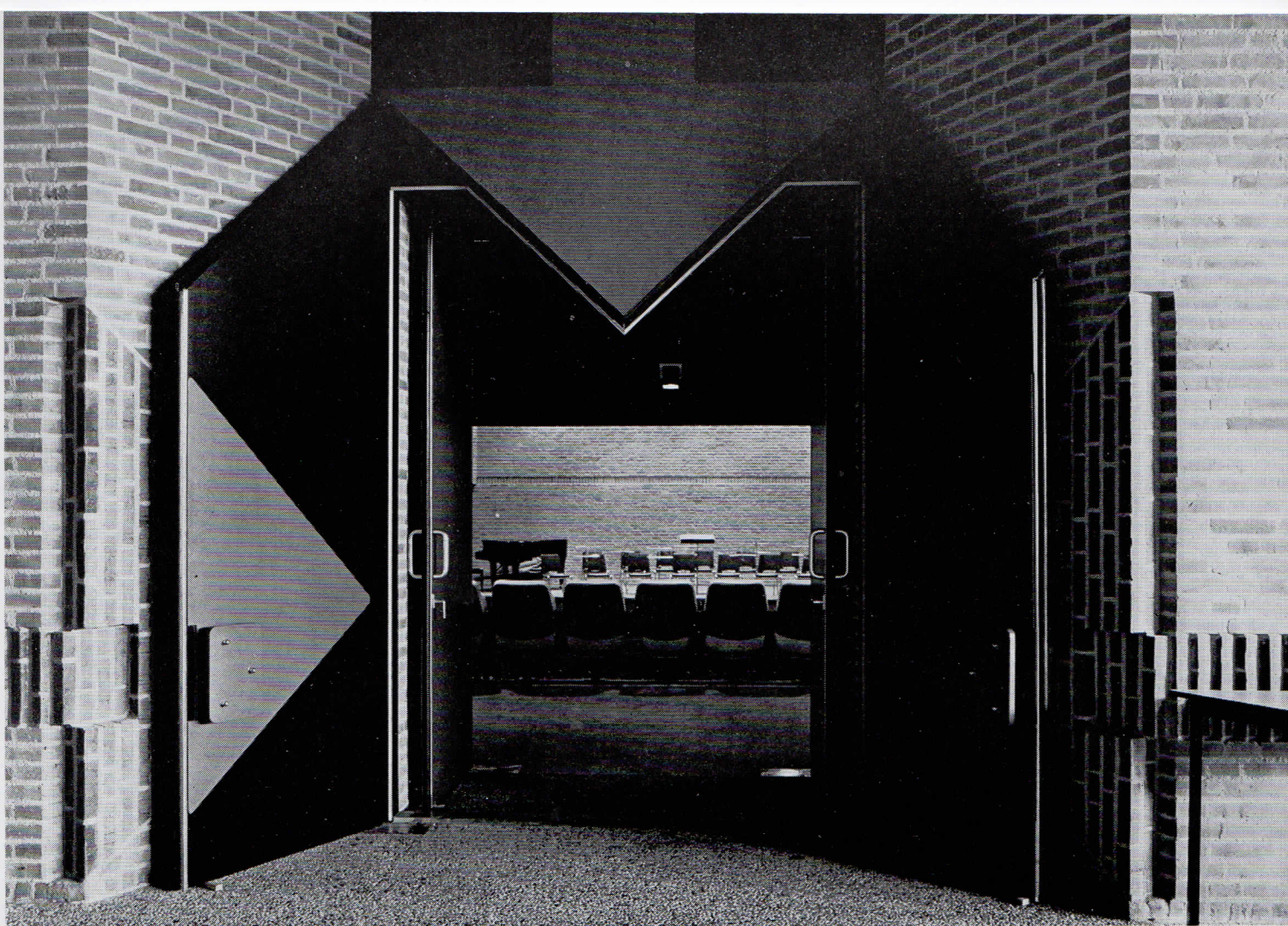

tisch dakprofiel, is eigenlijk het concrete gevolg van de eis dat in het gebouw geen ruimten mochten voorkomen met rechthoekige wanden. Dit in verband met de akoestiek.

Contact met de buitenwereld

De "Speeldoos" bestaat uit twee verdiepingen. Architect Mickers spreekt liever van beneden- en bovenbouw. De begane grond ligt 90 centimeter verzonken beneden straatniveau.

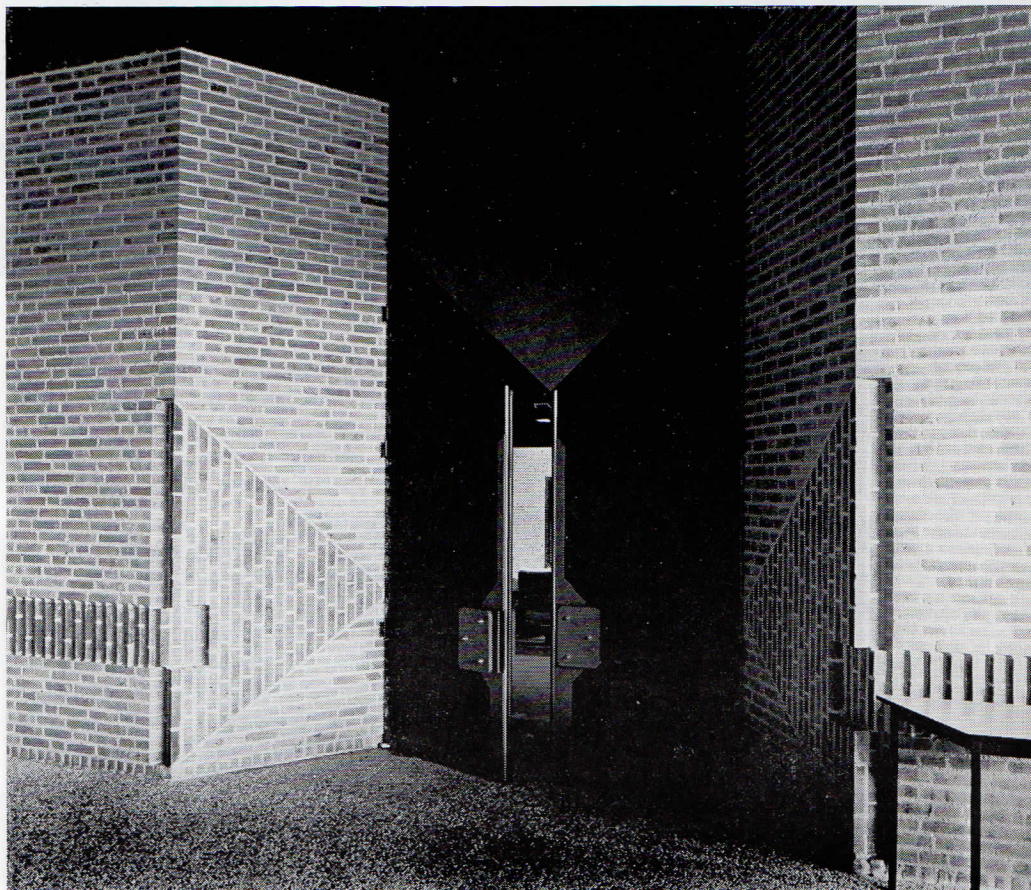

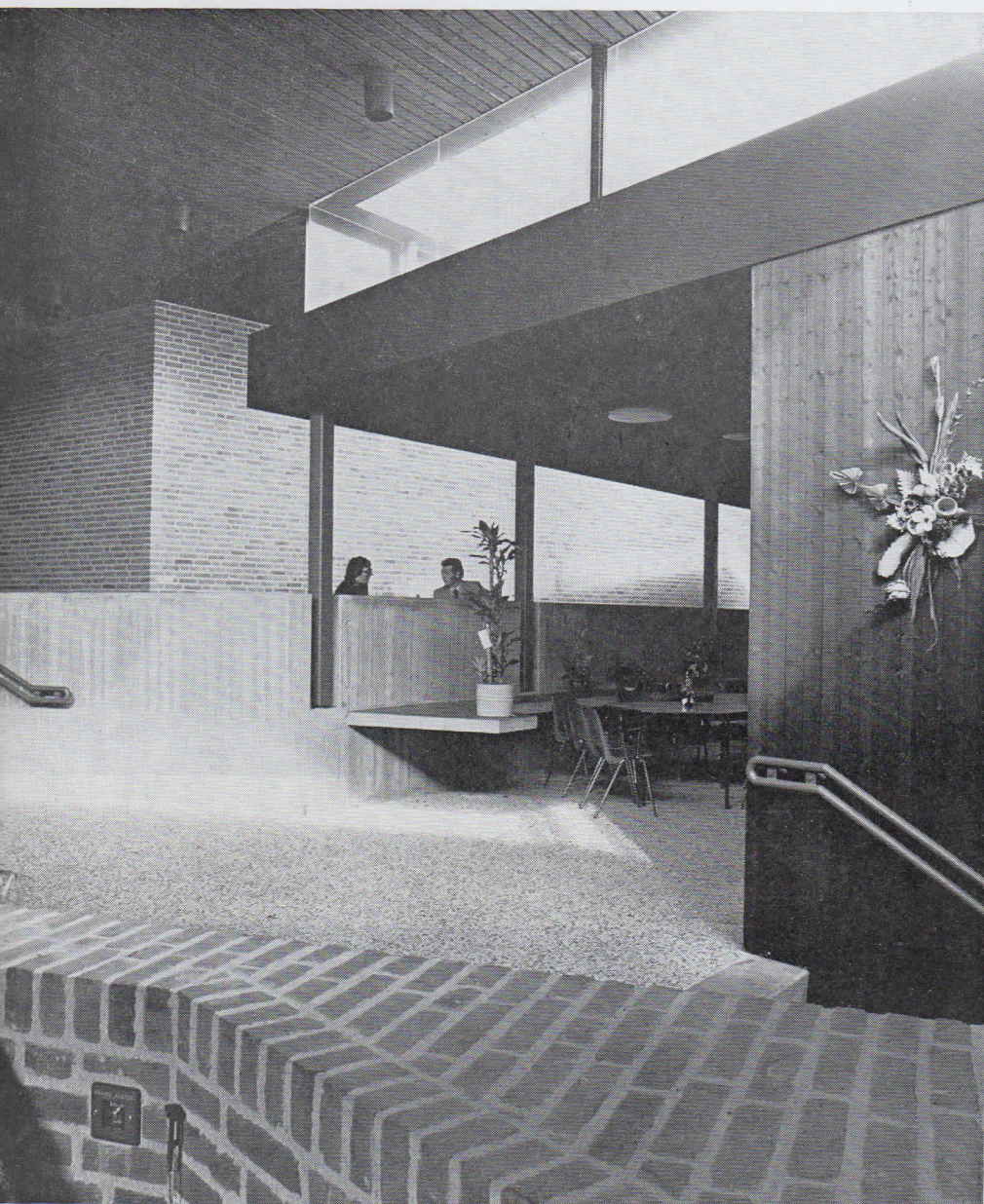
Vanaf de straat kan men zo het gebouw binnen- en doorlopen. Door deze verzonkenheid ligt de vloer van de bovenbouw niet veel hoger dan de straat. Het geringe hoogteverschil biedt het voordeel dat het visuele contact met de buitenwereld behouden blijft.

Zaalaccommodatie

Aanvankelijk was het plan geweest het gebouw uitsluitend een onderwijsfunctie te geven. Verkoop van de lokaliteit, waar vanouds uitvoeringen werden gehouden, maakte de behoefte aan een dergelijke outillage plotseling actueel. In de huidige opzet wordt het hart van de "Speeldoos" gevormd door een uitvoeringen-zaal in de bovenbouw. Hij biedt plaats aan ongeveer 325 bezoekers. Doordat de zaal betrekkelijk kort en breed is gehouden, heeft het publiek ruimschoots gelegenheid de verrichtingen op het 90 m² grote toneel te volgen.

Hieronder bevindt zich in de benedenbouw een balletzaal, die echter ook voor andere doeleinden kan worden gebruikt.

Galerij

Zowel boven als beneden leidt een brede galerij rondom de beide zalen, die aan de andere (buiten)-zijde begrensd wordt door keuken, buffet (beneden), bar (boven), vestibule, lokalen voor individueel en gezamenlijk muziek-ondericht, administratie, directie, was- en douchegelegenheid, etcetera. Met het oog op een gelijkmatige lichttoetreding zijn de lokalen, bestemd voor individueel onderwijs, alle op het noorden gesitueerd.

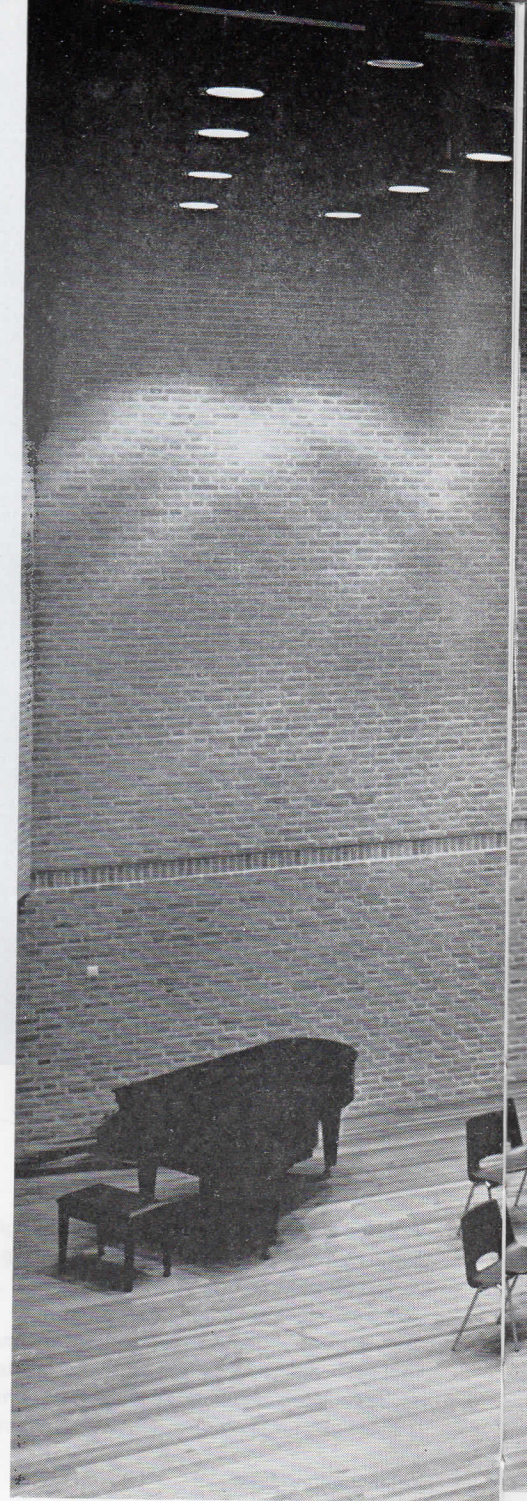
De galerij beneden gaat geleidelijk over in die van de bovenbouw. Het traditionele trappenhuis ontbreekt, omdat dit — volgens architect Mickers — inbreuk zou doen op de openheid van het geheel. Nergens treft men in de

openbare loop- en zitgebieden deuren, glazen wanden of gesloten muren aan. Zelfs waar de galerij doodloopt, zorgt een spiltrap ervoor, dat men van het ene op het andere niveau kan komen.

Bandwerking

Binnen en buiten is overwegend gebouwd in baksteen. Een donkere, paars getinte steen markeert de benedenbouw loopt vanaf de monumentaal in dezelfde steen gemetselde trap naar buiten door, maar is ook aan de binnenzijde weer te herkennen. In de bovenbouw is een lichter gekleurde steen toegepast.

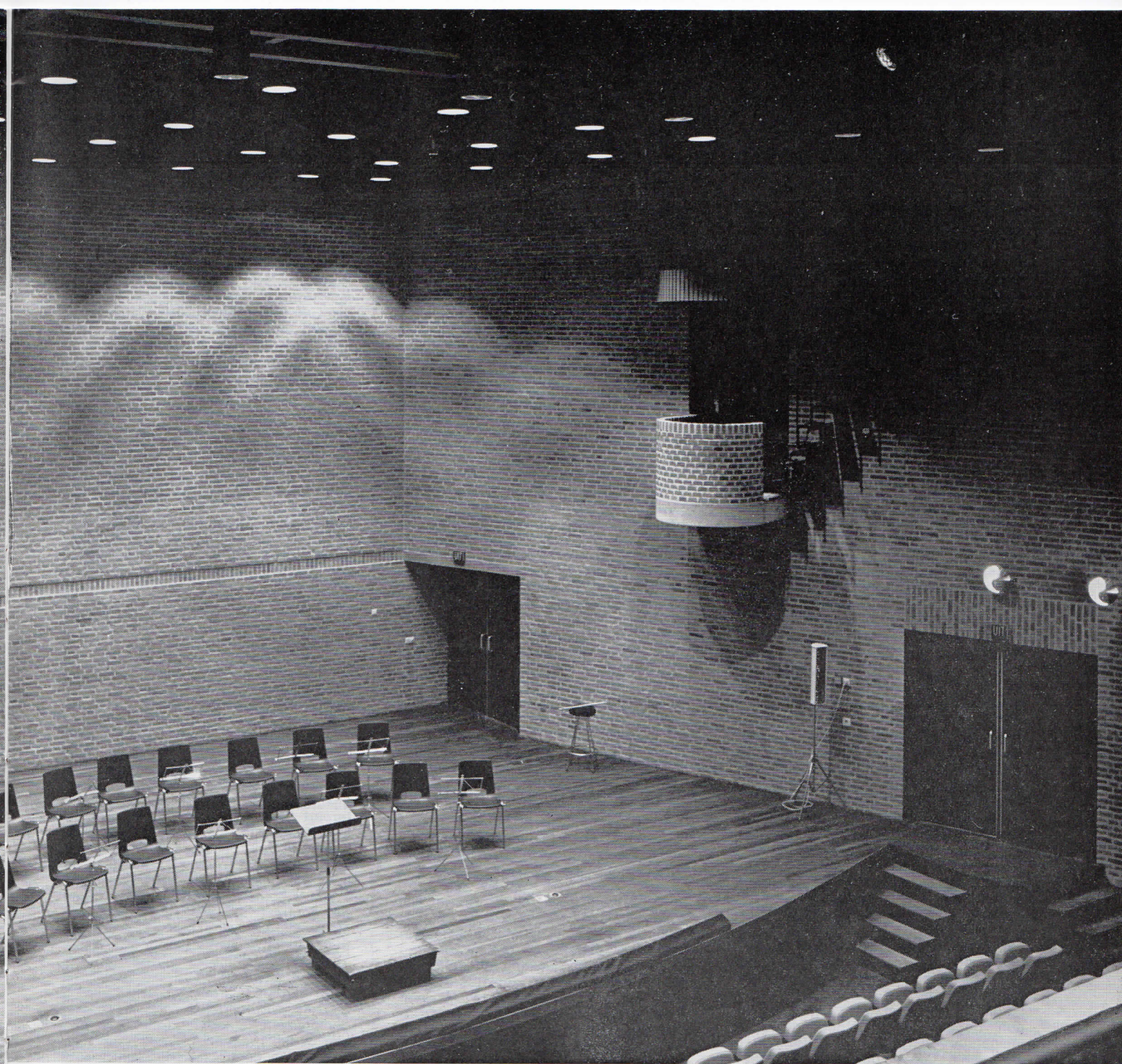
Architect Mickers heeft een origineel middel gevonden om de vlakken van de buitengevel, waar geen raampartijen voorkomen, decoratief te "breken". Bo-

ven de lijn van de raamkozijnen is de steen in de gesloten wanden stelselmatig verticaal verwerkt. De bandwerking die hierdoor is ontstaan wordt picturaal onderstreept door het voegwerk. Architect Mickers komt er ruiterslijk voor uit: In het bijzonder is het aan de vakbekwaamheid van de ambachtslieden, metselaar, opzichter en uitvoerder, te danken geweest, dat de motieven in het metselwerk het totale aanzicht van het gebouw zo aantrekkelijk hebben verlevendigd.

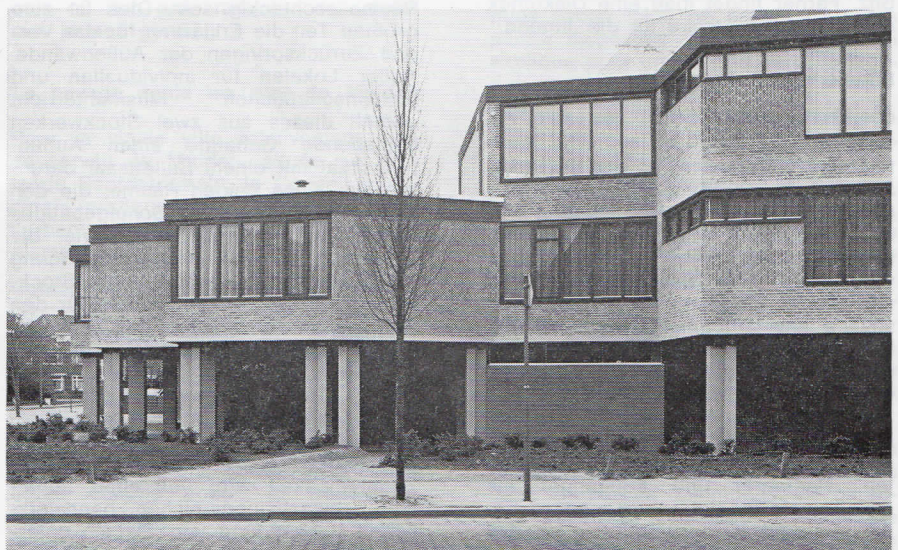
Contrasten

De bouwmassa is in zijn geheel afgestemd op de plaatselijke situatie. Aan de smalle Vlierstraat, waar betrekkelijk kleine woonhuizen staan, maakt het gebouw een kleinschalige indruk. Het dak

reikt niet hoger dan de goot van de huizen. Anders is het aan de Secretaris van Rooistraat, een brede verkeersweg waar de „Speeldoos” een veel imposanter uiterlijk heeft. Hier is de grotere maatvoering in overeenstemming met de hoogoprijzende contouren van de kerk van Kropholler, die het stadsgebied aan de overzijde van de weg beheersen.

Van noord tot zuid, binnen en buiten, in keur en materiaal wordt de Speeldoos getypeerd door een veelheid aan contrasten. Juist deze pluriformiteit weet evenwicht te brengen in een wijk, waar lagere en hogere bebouwing dankzij het inzicht van stedenbouwkundigen en ontwerpers vreedzaam blijken te kunnen coëxisteren.

Kongregationsgebäude für Junge Katholiken in Delft

Das Kongregationsgebäude für Junge Katholiken am Brabantse Turfmarkt in Delft ist zwar ein Stück zeitgenössischer Architektur wurde aber auffallend in die alte Umgebung, die aus Grachtenhäusern gebildet wird, integriert. Die Entwerfer des Delfter Architektenbüros, Ir. A. J. H. M. Haak, B.I. BNA, haben das Gleichgewicht zwischen Alt und Neu dadurch zu wahren gewußt, indem sie nach Übereinstimmungen in Maß und Material, jedoch weniger in der Gestaltung gesucht haben. Das Kongregationsgebäude ist Eigentum des Vereins Junger Katholiken, öffnet aber die Tore seiner neuen Erholungsräumlichkeiten Jungen und Mädchen im Alter von 8 bis 23 Jahren aller Konfessionen. Dieser Nachdruck auf Offenheit in den Beziehungen zueinander wird durch die Raumaufteilung im Innern akzentuiert. Alle Säle in denen gemeinsame Tätigkeiten stattfinden, sind optisch miteinander verbunden.

Öffentlich Bibliothek in Oosterbeek

Das Rathaus der Gemeinde Renkum zu Oosterbeek, das nunmehr seit 10 Jahren in Gebrauch ist und seinerzeit von dem Begründer der Delfter Schule, Prof. Ing. L. P. Granpré Molière, entworfen wurde, bekam auf der anderen Seite eines Platzes genau gegenüber ein Gegenstück in Form einer neuen öffentlichen Bibliothek nach einem Entwurf des Architektenbüros Ir. Ahrens und Ir. Kleijer. Das Rathaus ist würdevoll, etwas schwergewichtig. Die Bibliothek besitzt spielerische Formen. Beide Expressionen architektonischer Gestaltungsmöglichkeiten tragen sich gut. Die Bibliothek wurde gleichsam im Waldrand, der von den Architekten sorgfältig geschont wurde, miteinbezogen. Gebäude und Umgebung gehen ineinander über. Außer der Bibliothek auf einem der beiden Gebäudestockwerke hat in dem Gebäude auch die Informationsstelle der Gemeinde ihren Sitz. Ferner findet man eine Diskothek und eine Plauderecke für die Jugend.

Pflasterklinker beleben das Muider Straßenbild

Für eine verhältnismäßig gut erhaltene Stadt wie das nordholländische Muiden läßt sich die Gemeindeverwaltung von einer auffallend modernen städtebaulichen Konzeption leiten. Wo Muiden eine Stadt zum Spaziergehen ist und seine Straßen vor allem eine soziale und erholungsbezogene Funktion haben — so meint man —, ist natürlich auch dem Straßenpflaster die größtmögliche Sorgfalt zu widmen. Sowohl im alten Stadtkern als auch im Neubauviertel Mariahoeve. Eine andere Überlegung lautete, daß Automobilisten, Radfahrer und Fußgänger als gleichrangig zu betrachten und zu behandeln sind. Keiner von ihnen hat das Recht, besondere Privilegien für sich

zu beanspruchen. Ergebnis: Viele Motive im Pflaster beleben das alte und neue Straßenbild. Bürgersteige fehlen, so daß eine zusätzliche räumliche Wirkung in horizontaler Architektur entstanden ist. Die Abwechslungsreiche Verwendung von Pflasterklinkern macht die Benutzer jedoch darauf aufmerksam, wie tolerant sie sich gegenüber dem anderen zu verhalten haben. In Muiden spricht man lieber von „Feld“ als von Straße.

Comenius-Schule in Amsterdam

Für das Ballungszentrum Amsterdam ist die in Nieuw-West gebaute Comenius-Schule an der Slotermeerlaan ein einzigartiges Schulbauprojekt. Es ist die erste Tagesschule für sehbehinderte Kinder. Architekt W. van Driel, HBO-BNA, dem in Den Haag ansässigen Büro für Schulbau Drs. H. Schutter verbunden, entwarf ein Gebäude, das vollständig auf das komplizierte Anforderungspaket abgestimmt ist, das in Zusammenarbeit mit dem Schulrat für das Sonderschulwesen, dem Schuldezernat der Stadt Amsterdam, der Augenärztin Frau Dr. D. H. Loewer-Sieger und dem Rektor der Schule zusammengestellt wurde. Trotz aller verwerteten spezialistischen Erkenntnisse behandelt diese Sonderschule in ihrer Architektur und Einrichtung das sehbehinderte Kind als gewöhnlichen, geistig vollwertigen Schüler.

Musikschule „De Speeldoos“ in Vught

Mitten im „alten Herzen“ des Nordbrabanter Städtchens Vught wurde unlängst die Musikschule „De Speeldoos“ vollendet. Der Entwurf stammt von dem in Den Bosch ansässigen Architekten Th. J. A. Mickers, BNA. Das Aussehen der Schule wird durch ein nahezu spielerisches System von Linien und Flächen charakterisiert, ist in erster Linie jedoch funktionell. Aus akustischen Gründen durfte keiner der Räume rechteckig sein. Dies ist zum größten Teil die Erklärung für das Vor- und Zurückspringen der Außenwände. Außer Lokalen für individuellen und gemeinschaftlichen Musikunterricht enthält dieses aus zwei Stockwerken bestehende Gebäude einen Aufführungssaal mit einem Ballettsaal darunter. Um diese beiden Räume, die den eigentlichen Kern des Schulgebäudes bilden, läuft eine breite Galerie, die allmählich in eine offene Verbindung zwischen oberem und unterem Stockwerk übergeht. Ausgangspunkt für den Architekten war nämlich, daß Besucher in der Lage sein sollten, sich im ganzen Gebäude frei zu bewegen. Darum fehlen Türen, Glaswände oder geschlossene Wände in den der Öffentlichkeit zugänglichen Trakten. Die vom Architekten erstrebte Offenheit und Zugänglichkeit wird von einer auffallend abwechslungsreichen handwerklichen Verwendung von Ziegeln unterstrichen.

The Roman Catholic Youth Club in Delft

Although the Roman Catholic Youth Club in Delft is architecturally very modern in design, it blends in well with the old town houses lining the canal banks. The designers from the Delft firm of architects A. J. H. M. Haak BNA have maintained the balance between old and new by paying more importance to size and selection of material than style, thus creating harmony. The association of Roman Catholic Youth owns the building. Its recreational facilities are, however, open to young people between the ages of 8 to 24, irrespective of their religious beliefs. This emphasis on openness is strengthened by the way in which the interior of the building is designed. All the rooms in which group activities take place are in visual contact.

Public library at Oosterbeek

The town hall of the Municipality of Renkum at Oosterbeek, in use now for the last ten years and designed by the founder of the Delft school Prof. L. P. Granpré Molière now has a counterpart facing it on the other side of the square, in the form of the new public library designed by the firma of architects Ahrens and Kleijer. The town hall has a certain solemnity about it and is somewhat solid in appearance. By contrast the library is designed along more flowing relaxed lines. Yet the respective styles in no way clash. The library seems to merge into the edge of a wood which the architects were careful to preserve. The building and its surroundings form a natural complement. In addition to a library on one of the two floors, there is also an information centre for the municipality as well as a discoteque for teenagers and a storytime corner for younger people.

Brick brightens up the streets of Muiden

For an old relatively untouched town the local authorities in Muiden in North Holland certainly have some very up-to-date ideas about town architecture. Since Muiden is a town for strolling around in and its streets above all have a social and recreational purpose, it is obvious that the greatest possible care should be paid to the street paving in the old town centre as well as in the new residential area of Mariahoeve. Another consideration is that the driver, cyclist and pedestrian must be considered equal and treated in the same manner. None of them has the right to claim any special privileges. Result: A variety of designs in the street paving adds co-

lour to the appearance of the old and new parts of the town. The absence of pavements gives extra space, by creating the impression of wideness. The various patterns of the brickwork in the streets make people aware of how tolerant they ought to be in their behaviour towards one another. People in Muiden prefer to speak about the „field“ rather than the street.

The Comenius School in Amsterdam

The new Comenius school built in Sloterveerlaan in Nieuw West is a unique educational project in the Amsterdam area. It is the first day school for blind and partially blind children. The architect, W. van Driel, HBO-BNA, attached to the H. Schutter office for School Buildings in The Hague designed a building which fully complies with the involved list of requirements jointly drawn up by the Inspectorate of Education for the Handicapped, the Education Department of the Municipality of Amsterdam, eye specialist Dr. D. H. Loewe-Sieger and the School Headmaster. Despite all the specialised know-how which went into the designing of the building this „special“ school in terms of architecture and lay-out attempts to treat the handicapped child as a normal intellectually developed pupil.

The Music school

„De Speeldoos“ in Vught:

The construction of the music school „De Speeldoos“ was recently finished in the middle of „the old heart“ of the town of Vught in North Brabant. The building is the design of Th. J. A. Mickers BNA, an architect with offices in 's-Hertogenbosch. The exterior of the school is characterised by an almost playful combination of lines and planes, yet the function of the building has primarily determined its appearance. For acoustical reasons none of the rooms have walls built at right angles. This explains to a large extent why the exterior has such an irregular appearance with all its recesses and projections. In addition to rooms for both individual and group musical tuition the two-storey building boasts a concert hall with a ballet hall underneath.

A wide gallery encircles these two rooms which in fact form the nucleus of the building. This gradually opens on to a connection between the ground and first floor. The basic idea in the architect's mind was to create a building in which visitors could move around without any restrictions. This explains the absence in the parts open to the public of doors, glass partitions and windowless outer walls. The architect's initial aim was to provide openness and accessibility. This was achieved by the striking and varied application of skilful brickwork.

Maison congréganiste de la Jeunesse de Delft

D'un style architectural bien contemporain, la Maison congréganiste de la Jeunesse catholique de Delft, sur le „Brabantse Turfmarkt“ (Marché aux tourbes du Brabant), s'intègre néanmoins parfaitement dans l'environnement historique des vieilles demeures en bordure des canaux. Ses auteurs, du Bureau d'architectes A. J. H. M. Haak, B.I.-BNA, de Delft ont gardé l'équilibre entre „ancien“ et „nouveau“ en cherchant les correspondances moins dans les formes que dans les proportions et matériaux.

La Maison congréganiste est la propriété de l'Association de la Jeunesse catholique mais les portes de ses nouveaux locaux récréatifs sont ouvertes aux jeunes gens et jeunes filles de 8 à 23 ans de toute appartenance religieuse. Cet accent mis sur l'ouverture des relations se répercute dans la répartition de l'espace intérieur. Tous les locaux destinés aux activités collectives communiquent visuellement.

Nouvelle bibliothèque à Oosterbeek

L'Hôtel de Ville de la commune de Renkum à Oosterbeek, ouvert depuis dix ans et dessiné à l'époque par le fondateur de l'Ecole de Delft, le professeur L. P. Granpré Molière, a reçu de l'autre côté de la place, en face, son pendant sous la forme de la nouvelle bibliothèque publique, réalisée selon les plans du Bureau d'architectes Ahrens et Kleijer.

L'Hôtel de Ville est soigné, d'un style un peu austère. La bibliothèque a des formes plus enjouées. Les deux expressions architecturales s'accordent très bien. La bibliothèque est comme enchâssée dans la lisière d'un bois, que les architectes ont mis soin à respecter. L'édifice et son environnement se marient parfaitement. Outre la bibliothèque elle-même qui occupe l'un des deux niveaux, les locaux abritent également le centre d'information de la commune, une discothèque et un coin où l'on peut raconter des récits aux jeunes gens.

Le pavage égale les rues de Muiden

Pour la vieille ville relativement bien conservée de Muiden, située en Hollande Septentrionale, le Conseil municipal pratique une conception de l'urbanisme qui frappe par son modernisme.

Comme Muiden est une ville pour la promenade et que ses rues ont surtout une fonction sociale et récréative - dit-on - , il est évident que le pavage doit être l'objet des plus grands soins. Pas moins dans le vieux centre que dans le quartier neuf Mariahoeve. On estime par ailleurs qu'automobilistes, cyclistes et piétons doivent être considérés comme égaux et traités de même. Aucune de ces catégories n'a le droit d'invoquer des privilèges particuliers.

Résultat: de nombreux motifs décoratifs dans le pavage égaient l'aspect tant de la ville ancienne que de la nouvelle. Les trottoirs font défaut, ce qui élargit l'espace visuel de l'architecture horizontale. L'emploi de briques et de pavés variés attire cependant l'attention des usagers de la rue sur la nécessaire tolérance mutuelle A Muiden on parle plutôt de „champ“ que de rue.

Ecole Comenius à Amsterdam

Pour l'agglomération d'Amsterdam, la construction dans le nouveau quartier de l'Ouest de l'école Comenius, Sloterveerlaan, constitue un événement sur le plan de l'enseignement. Il s'agit en effet de la première école de jour pour enfants handicapés visuels. L'architecte W. van Driel, HBO-BNA, du Bureau pour la construction scolaire H. Schutter, établi à La Haye, conçoit un bâtiment parfaitement en harmonie avec le programme compliqué imposé qui, en collaboration avec l'Inspection de l'Enseignement spécialisé, avait été rédigé par la Division Enseignement de la Ville d'Amsterdam, l'oculiste Madame D. H. Loewe-Sieger et le directeur de l'école. En dépit des connaissances spécialisées intégrées dans ses plans, cette école „particulière“, par son architecture et ses équipements, traite l'enfant handicapé comme un élève ordinaire, absolument normal sur le plan mental.

Ecole de musique

„Speeldoos“ à Vught

En plein coeur du vieux centre de la petite ville de Vught, en Brabant Septentrional, on vient de terminer la construction de l'Ecole de musique „De Speeldoos“ (La Boîte à musique). L'architecte Th. J. A. Mickers BNA de Bois-le-Duc en est l'auteur. L'extérieur de l'école est caractérisé par une composition presque ludique de lignes et de plans, tout en restant avant tout fonctionnel. Pour des raisons acoustiques aucun local ne devait avoir des parois disposées en rectangle. Ceci explique pour une bonne part les façades en dents de scie.

En plus des locaux pour l'enseignement individuel et collectif de la musique, l'édifice, qui a deux niveaux, comprend une salle de concert et, dessous, une salle de ballet. Ces deux espaces, constituant en fait le noyau de cette construction scolaire, sont entourés d'une large galerie qui progressivement constitue une liaison ouverte entre rez-de-chaussée et étage. L'architecte est en effet parti du point de vue que les visiteurs doivent pouvoir se déplacer librement dans le bâtiment tout entier.

C'est la raison pour laquelle il n'y a ni parois de verre, ni cloisons opaques dans les parties communes. Ce caractère ouvert et accessible est souligné par un emploi remarquablement varié et artisanal de la brique.